

Posudok školiteľa diplomovej práce Jiří Bukovský:

Výskumným problémom posudzovanej práce je z výskumného hľadiska nesmierne obtiažna problematika náboženskej konverzie a transformácie identity iránskych letničných kresťanov.

Z textu je zrejmé, že Jiří Bukovský sa pomerne ľahko pohyboval v skúmanom prostredí, čo mu pomohlo vytvoriť plastický /miestami až dokumentaristický pohľad / na skúmanú problematiku. Jiří Bukovský vo svojej práci preukázal výbornú teoretickú znalosť religionistickej stránky skúmaného problému /i keď nie vždy presne pracuje s citáciami a odkazmi/.

Využíva najmä dáta z pozorovania bohoslužieb a komunitného života jednej náboženskej komunity iránskych letničných kresťanov žijúcich v Londýne. K interpretáciám, ale používa i skúsenosti s predchádzajúcim pobytom v Iráne. Domnievam sa, že čitateľ je v niektorých pasážach zmätený, lebo nie je jasné, z ktorého prostredia dáta pochádzajú. To znižuje samotnú reflexívnu stránku práce.

Na str. 4 autor píše: „Práce bude vedena ve výrazně emické perspektivě. Předurčuje ji k tomu již sama podoba výzkumné otázky a můj vztah ke zkoumanému prostředí.“ I keď Jiří týmto naznačuje svoju rolu v zkúmanom prostredí, domnievam sa, že podobné konštatovanie nestačí. Obzvlášť, keď jedným z výskumných problémov je popis *osobnej* zkušnosti s náboženskou konverziou. Pre etnografický výzkum tak dôležitý proces „odcudzenia sa“ u Jiřího Bukovského skoro neprebehol. Príkladom môže byť napríklad pasáž :

Letniční církve obvykle uchvacují své návštěvníky právě tímto podnikatelským duchem. Fungující církev je plná ‚projektů‘, ‚služeb‘, ‚vizi‘. Sbor pak připomíná fungující firmu a pastor hlavního manažera. Vášněn pro individuum a individuální vybavuje přes veškeré desekularizační tendence hodnotami a postoji, které dobře sedí demokratické společnosti. Individuum má přednost před společností, reforma jednotlivců před reformou společnosti. Pestrost a různost se cení.“ „Přes veškeré sklony k iracionalitě a desekularizaci lze předpokládat, že lidé vybavení letničním étosem budou napomáhat rozvoji kapitalismu, demokracie a sekulární společnosti

Na práci je asi najzaujímavejší zvolený etnografický žáner. Ten je jeho plusom i mínusom. To, že kapitoly začínajú príbehom len umocňuje atmosféru cirkevného prostredia / čitateľ priam cíti, že je účastný samotného príbehu náboženského prerodu/. Za výborné považujem kapitoly týkajúceho sa náboženského rituálu.

Na druhej strane časté „teologizovanie“ etnografický text zbytočne zaťažuje:

„Mám zato, že pokud člověk zakusil takovýto prožitek v křesťanském kontextu nebo se mu dostalo křesťanského vysvětlení, bude pro něj poměrně jednoduché křesťanské učení přijmout. Představa hříšné a temné minulosti, potřeby znovuzrození a možnosti nového intimního vztahu s Bohem mu přijde jako věrná interpretace zkušenosti. Pro člověka s takovýmto prožitkem by bylo naopak obtížné věřit, že jej Bůh zavrhl, je daleko a nestará se o něj.“
/str.19/

Tento charakter možno zosilňuje fakt, že „nálezy“ v teréne autor dostatočne nekonfrontuje s inými autoritami /z oblasti sociálno-kultúrnej antropológie/. To je zrejmé napríklad v kapitole 7 „Nový muž a nová žena“ str.56: *„Mnohé ženy, podobně jako Sára na začátku kapitoly, cítí nevoli nad povinností úcty a poslušnosti. Vyžaduje se přitom nikoli pouze určité jednání, ale skutečný vnitřní postoj. Na druhé straně muži, jimž dává církevní učení významnější pozice, omezují vůči islámskému i sekulárnímu ideálu vlastní moc i možnosti ještě radikálněji. Z hlediska svobody a moci se zdá, že ztrácí muži i ženy. Íránští konvertité nehledají jednoduše lepší model genderových vztahů, ale z jistých důvodů chtějí být ‚dobrymi křesťany‘ a proto si osvojují křesťanský ideál. Novou podobu uspořádání nediktují jejich touhy, ale situace a pravidla hry, k níž se připojili.“* Osobne ma mrzí, že Jiří vo svojej práci vo väčšej miere nereflektoval problematiku migrácie a jej vzťahu ku samotnej konverzii či života v komunite /ako nesmierne aktuálny problém v súčasnej sociálnej antropológii/.

Domnievam sa, že hodnotená diplomová práca je kvalitným produktom magisterského programu, ale pre vyššie uvedené námietky prácu hodnotím ako **veľmi dobrú**.

V Prahe 5.9.2009

Mgr.Petra Ezzeddine Lukšíková
Katedra Obecné Antropológie FHS UK Praha